

VIJF

★ ★ ★ ★ ★ WAT WE KUNNEN LEREN VAN

STER

VIJF GROTE RECREATIEGEBIEDEN IN ZUID-HOLLAND

REN

provinciaal adviseur
ruimtelijke kwaliteit
in zuid-holland

Anneke van Veen
adviseur kwaliteit leefomgeving

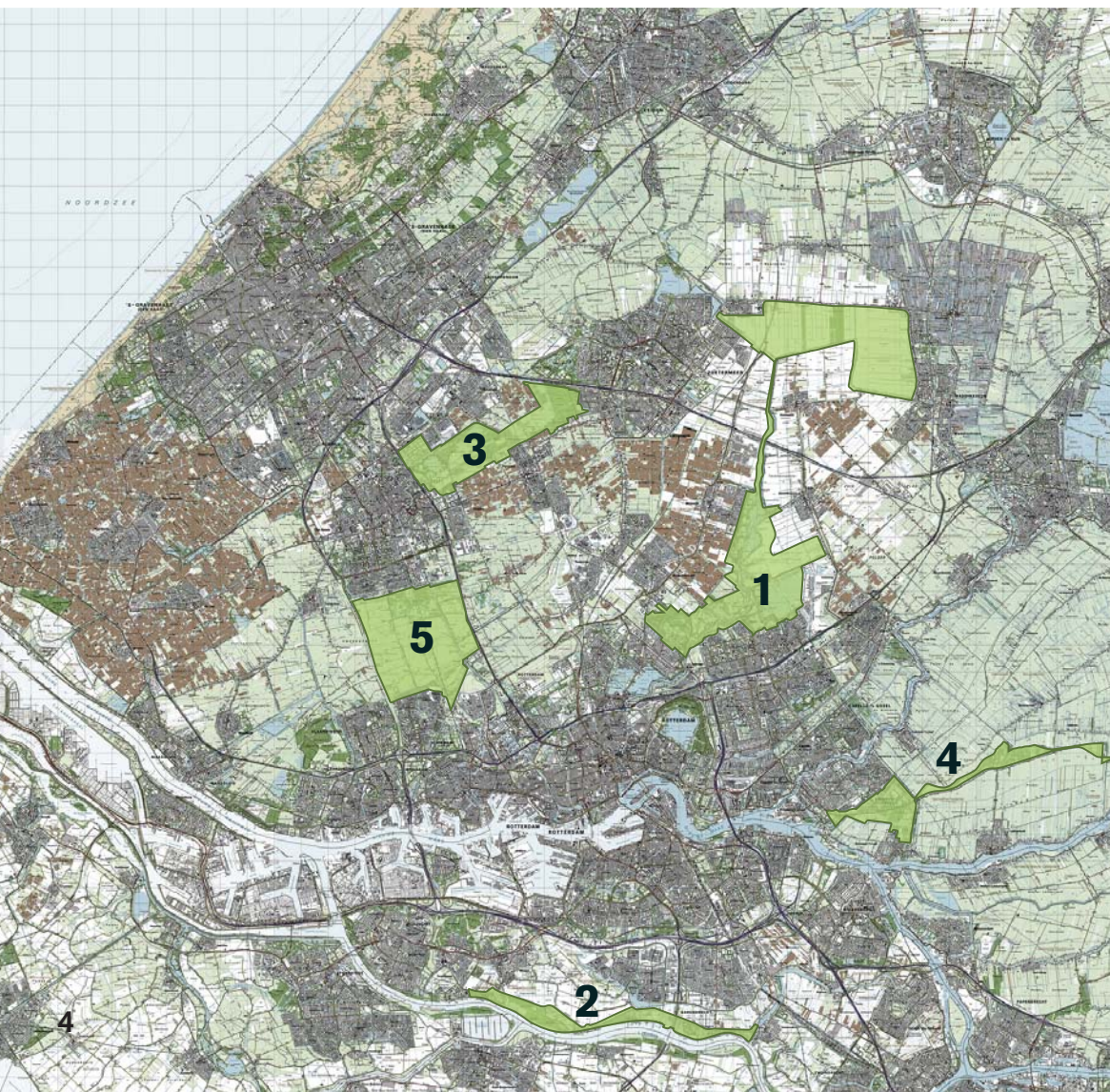
**KWALI
TEITS
SCHOUW
RECREATIE
GEBIEDEN**

maart 2012

**ZUID
HOLLAND**

- 1 ROTTEMEREN
- 2 OUDE MAAS
- 3 BUYTENHOUT
- 4 KRIMPENERWAARD
- 5 MIDDEN DELFLAND

AANLEIDING

De provincie Zuid-Holland is gestart met de herijking van het investeringsprogramma Groen om de Stad en met de opstelling van een Groenagenda. Om een gedegen advies te kunnen leveren aan GS en aan de opstellers van deze visies heeft de Provinciaal Adviseur voor de Ruimtelijke Kwaliteit, Eric Luiten, behoefte aan een goed beeld van de recreatiegebieden. Deze gebieden zijn de laatste 50 jaar in de provincie, en mede door toedoen van de provincie, gerealiseerd.

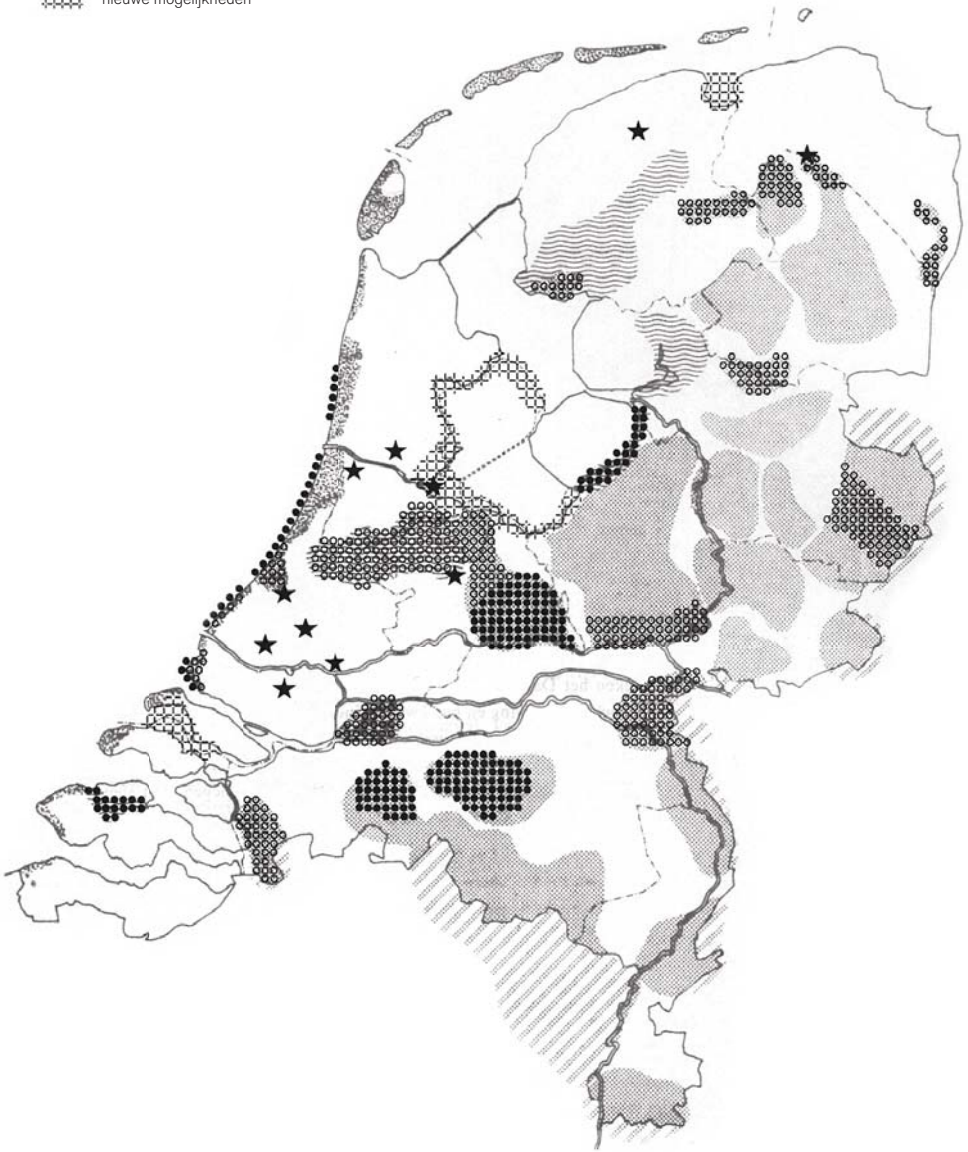
DE OPGAVE

Er is een quick scan uitgevoerd van vijf Zuid-Hollandse recreatiegebieden. Ze liggen in de nabijheid van en hebben een expliciete betekenis voor de Zuidvleugel;

- de Rottemeren
- de recreatiegebieden langs de Oude Maas
- Buytenhout
- de Krimpenerhout en het Loetbos (te noemen Krimpenerwaard)
- een gedeelte van Midden Delfland

De gebieden zijn op meerdere aspecten en op verschillende schaalniveaus beschouwd. Daarnaast is de ontwikkelingsgeschiedenis beschreven. Dit laatste was een bijzonder lastige klus. Er is weinig informatie over de gebieden te vinden, alsof men er niet trots op is.

- voor regionale behoefte
- voor nationale behoefte
- nieuwe groenelementen van formaat
- nieuwe mogelijkheden

In 1958 nam de Rijksoverheid voor het eerst de verantwoordelijkheid op zich voor de openluchtrecreatie, met het opstellen van de nota 'Recreatieruimten in het Westen des lands'.

Op de bijbehorende kaart verschenen verschillende Groene Sterren in de provincie Zuid-Holland. Er was behoefte aan groenprojecten van formaat om de hardwerkende stedeling de verdiende rust te kunnen bieden. De verwachting was bovendien dat Nederland in het jaar 2000 twintig miljoen inwoners zou hebben. Er werd gerept over een volksramp en recreatienood, indien hiervoor in het onaantrekkelijke open polderlandschap geen voorzieningen zouden worden aangelegd.

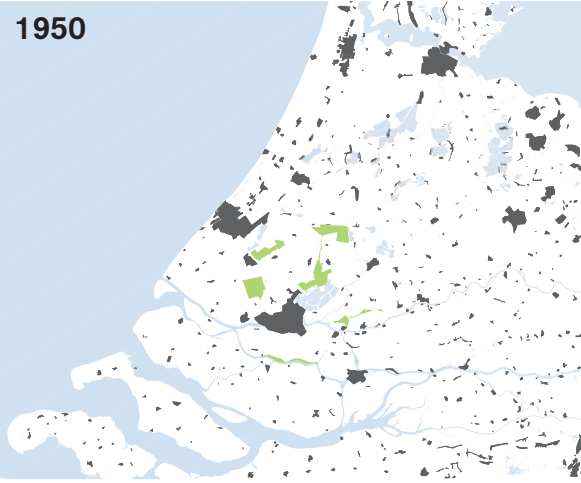
gedeputeerde mevr. de Ruyter

Mevrouw de Ruyter, de toenmalige gedeputeerde, nam deze opgave zeer serieus. Als eerste stap werden Werkcommissies opgericht, later werden deze opgeschaald tot recreatieschappen (deelnemers: rijk, provincie, aanliggende gemeenten). De recreatiegebieden de Rottemeren en de Oude Maas werden in korte tijd ontwikkeld. De aanleg van Buytenhout startte met de realisatie van de Delftse Hout. Daarna stagneerde het proces. Later werden deelgebieden door verschillende opdrachtgevers ontwikkeld: het Bieslandse Bos door Staatsbosbeheer, de Dobbepas door de Functionele Commissie Dobbepas, en het Balijbos in het kader van de Floriade 1992.

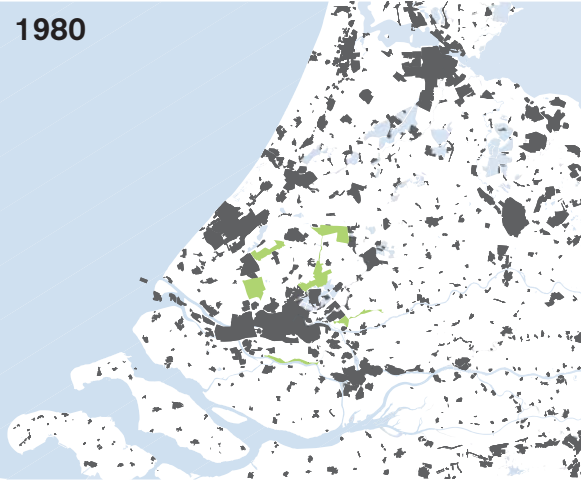
Omdat vanuit de gemeenten prioriteiten elders werden gelegd, ontwikkelde de provincie het Loetbos en het Krimpenerhout in eerste instantie zonder partners.

Midden Delfland behoorde eveneens tot de Groene Sterren; deze ontwikkeling duurde helaas langer. De realisatie van de verschillende deelgebieden vond uiteindelijk veertig jaar na de start van de planontwikkeling plaats, in het kader van de Reconstructiewet Midden Delfland.

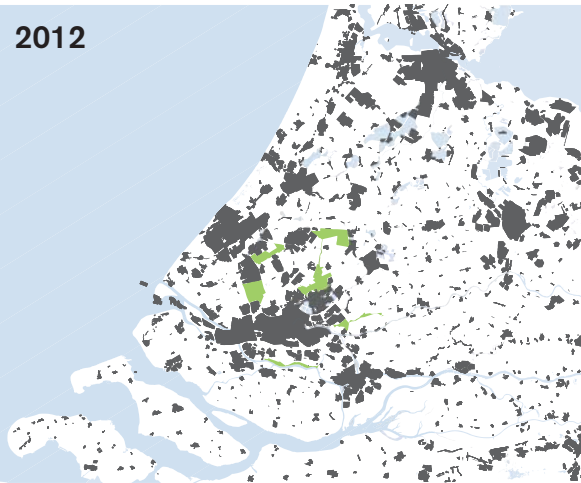
1950

1980

2012

1958

2012

overheidsbeleid

recreatie
sociaal
economische
factor

recreatie
autonoom
verschijnsel

recreatie ook
economische
factor

overheid
bepaalt

overheid
biedt keuze

overheid
luistert naar
samenleving

landschapsbeleving

natuurgebied óf
recreatiegebied

natuurgebieden veelal
opengesteld, beheer
recreatiegebieden met
betekenis voor natuur

maakbare samenleving,
maakbaar landschap

op zoek naar identiteit

polderlandschap saai
en winderig

waardering voor
platteland

de recreant

toename welstand

stagnatie welstand

individualisering

behoefte aan
samenzijn

ontspannen is nietsdoen

ontspannen is ook
actief zijn

auto als vervoersmiddel:
passieve recreatie

fietsen en wandelen:
actieve recreatie

IMPRESSIES RECREATIEGEBIEDEN

CONCLUSIES KWALITEITSSCHOUW

1 De aanpak van de Groene Sterren is visionair gebleken. Zonder deze visie en de krachtige inzet van de provincie zouden de groengebieden kansloos zijn geweest en waarschijnlijk opgenomen in de stedelijke conglomeraat. De stapeling van functies (stortlocaties, zandwinning) heeft hierbij een positieve rol gespeeld.

2 De recreatiegebieden de Rottemeren en de Oude Maas behoorden tot de eerste lichting plannen en zijn snel gerealiseerd. Intensieve samenwerking van overheidspartijen is daarbij doorslaggevend gebleken. Waar de samenwerking minder goed van de grond kwam (Buytenhout, Krimpenerwaard) heeft het proces langer geduurd. In Midden Delfland heeft de keuze voor het behoud van het agrarisch gebied, onder andere door het ontbreken van het juiste instrumentarium, tot grote vertraging geleid in de realisatie van de deelgebieden.

3 De gebieden zijn veranderd van recreatiezones in het landelijk gebied tot groene eilanden in een stedelijke omgeving.

4 De deelgebieden zijn vaak in verschillende fases ontwikkeld. Dit vertaalt zich in een grote diversiteit van de deelgebieden. Dat is op zich geen bezwaar: in veel gevallen heeft dit tot verrijking geleid. Wel is het van belang dat er duidelijke verbindende schakels zijn in beeld en gebruik.

5 In verschillende deelgebieden is er weinig relatie met het onderliggende landschap. Bovendien ontbreekt het veelal aan een sterke eigen kwaliteit en identiteit. De oorspronkelijke ideeën rond de gebieden zijn dikwijls onbekend. Het beheer heeft een eigen dynamiek en personen op sleutelposities wisselen regelmatig.

Recreatiegebieden en bebouwing kunnen elkaar bij de raakvlakken versterken (ruimtelijk, functioneel, infrastructuurueel). Op een aantal plekken is de verwevenheid goed, zoals bijvoorbeeld aan de zuidoostzijde van het Rottemerengebied. De westelijke rand daarentegen is hard. Er is geen sprake van integratie tussen groen en bebouwing.

6

De gebieden met de meest krachtige identiteit zijn degene waarbij het onderliggende cultuurlandschap herkenbaar is, in combinatie met een natuurlijk beeld. Bij zowel bezoekers als de opstellers van deze Kwaliteitsschouw wordt het Loetbos om deze redenen het hoogst gewaardeerd.

7

De aanpak van het Loetbos als 'Proeftuin voor Natuur en Recreatie' is bijzonder succesvol gebleken: het Loetbos heeft een hoge opvangcapaciteit en bijzondere natuurwaarden. Het ontwerpen en beheren van een recreatief aantrekkelijk gebied met hoge natuurwaarden is mogelijk gebleken.

8

Gebleken is dat een agrarische functie, ook in een bufferzonegebied, geen afdoende bescherming biedt tegen expansiedrang en verrommeling. De recreatiegebieden zijn dikwijls langs de randen van de stad gerealiseerd om verdere stadsontwikkeling te voorkomen, zoals bijvoorbeeld in Midden Delfland. Voor de belevingswaarde is dit niet optimaal. Voor het behoud van het middengebied biedt het onvoldoende garanties.

9

De ontsluiting van de gebieden blijft veelal beperkt tot de omliggende buurten en wijken. Duidelijke entrees vanuit de omliggende steden en de regio ontbreken. Dat is een gemiste kans voor een regio waarin grote ruimte-tekorten voor wandelen en fietsen zijn aangetoond.

10

Rottemeren

De **Rottemeren** werd in het eerste plan voor de openluchtrecreatie als Groene Ster opgenomen (het Ontwikkelingsschema Openluchtrecreatie, Rijksdienst voor het Nationaal Plan 1958). De gedeputeerde mevrouw de Ruyter nam deze opgave zeer serieus. Voor de Rottemeren werd een Werkcommissie in het leven geroepen waarin naast de provincie de aangrenzende gemeenten en het Zuid-Hollands Landschap zitting hadden.

De Werkcommissie bracht in 1963 het Recreatieplan Rottemeren en omgeving uit, waarin de doelstellingen staan omschreven: "In de naaste omgeving van de stad moeten recreeriuimten aanwezig zijn waar de stedelingen, speciaal op vrije dagen, de nodige ontspanning zullen vinden. Groter van schaal en meer landschappelijk en algemeen recreatief van karakter".

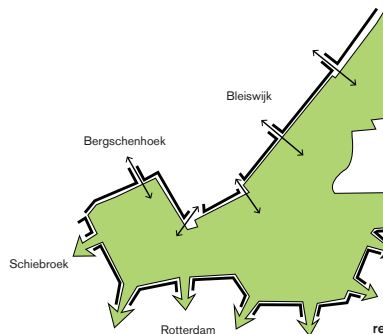
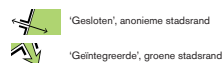
De **Rotte** was de kern waarlangs de recreatiegebieden werden gepland. De aanleg gebeurde gefaseerd. De aanleg van de **Bleiswijkse Zoom** en het **Lage Bergse Bos** konden direct starten. De Amsterdamse Bosformule werd gehanteerd : 1/3 bos, 1/3 water, 1/3 gras. In de Bleiswijkse Zoom werd veel water aangelegd, onder andere omdat de waterkwaliteit van de Rotte niet geschikt was als zwemwater. De **Zevenhuizerplas** werd gegraven t.b.v de zandwinning, het **Hoge Bergse Bos** was een puinstortlocatie. Deze activiteiten leverden middelen op voor de realisatie en beheer van de gebieden.

Meest recent is de inrichting van de **Eendragtspolder**. Resteert een bijzonder waardevol agrarisch gebied aan de noordoostzijde, met een karakteristieke molenviergang. Het resultaat is een rijke schakering in gebieden langs de oevers van de Rotte en de Rottemeren.

Rottemeren

oppervlakte
ontwerp
jaar
eigendom
beheer
aantal bezoekers

1200 ha (excl. Bentwoud)
Hugo Nootboom en Klaas van Bergen, medewerkers
van de Provinciale Planologische Dienst (1956-1967).
vanaf 1960
Natuur- en recreatieschap Rottemeren
G.Z.H
3,6 miljoen (2006)

De Rottmeren

Openheid en vergezichten van agrarisch landschap:
rustpunten in het verstedelijkte Zuid-Holland

Amsterdams Bos-model: 1/3 gras, 1/3 wa-
ter, 1/3 bos en scheiding van functies.

Romantisch parklandschap

Voorziening op prachtige locatie,
maar met weinig uitstraling

Van voormalige afvalstort naar 'adven-
ture hills': spannend om te fietsen maar
visueel weinig aantrekkelijk

Anonieme en harde
stadsrand Bleiswijk

Bijzonder vormgegeven doorgang onder A12

Bontwoud

Rotte

emanspolder

Bospercelen in de vrije ruimte; geen duidelijke relatie met woonkernen

Oud oeverland met bijzondere natuurwaarden

Sleets karakter en overdaad aan verkeersmaatregelen

Waterfront Nesselande

Molenviergang; bijzonder cultuurhistorische erfgoed; sterke relatie met open polderlandschap

Wollenfoppenpark: Fraaie verweving stad en land

Oude Maas

De recreatiegebieden langs de **Oude Maas** werden gelijktijdig met de Rottemeren ontwikkeld. De oeverzone bestond uit buitendijkse polders, baggerdepots en griendun. Met name het moment waarop baggerdepots vol waren bepaalde het moment waarop kon worden gestart met de inrichting. Voor de deelgebieden **Johannapolder**, **Hoge Veld**, **Vredepolder**, **Ziedewijde Land** en **Spuiveld** werd gekozen voor de stijl van het Amsterdamse bos. De verhoudingen bos en speel- en ligweide werden aangepast naar 50% bos en 50% speel- en ligweide vanwege de gewenste beschutting.

Een drietal griendun werden gespaard. De **Rhoonse** en **Carnissegriendun** werden geschikt gemaakt voor recreatie door de aanleg van een padenstructuur. **Klein Profijt** werd aan de natuur overgelaten tot tien jaar geleden toen het aanwezige ruige pad werd opgesteld voor bezoekers.

Meest recent heeft de aanleg van de **Jan Gerritsenpolder** plaatsgevonden. Een bijzondere locatie omdat het direct grenst aan het stedelijk gebied van Barendrecht en een openbaarvervoer verbinding biedt naar het centrum van Rotterdam.

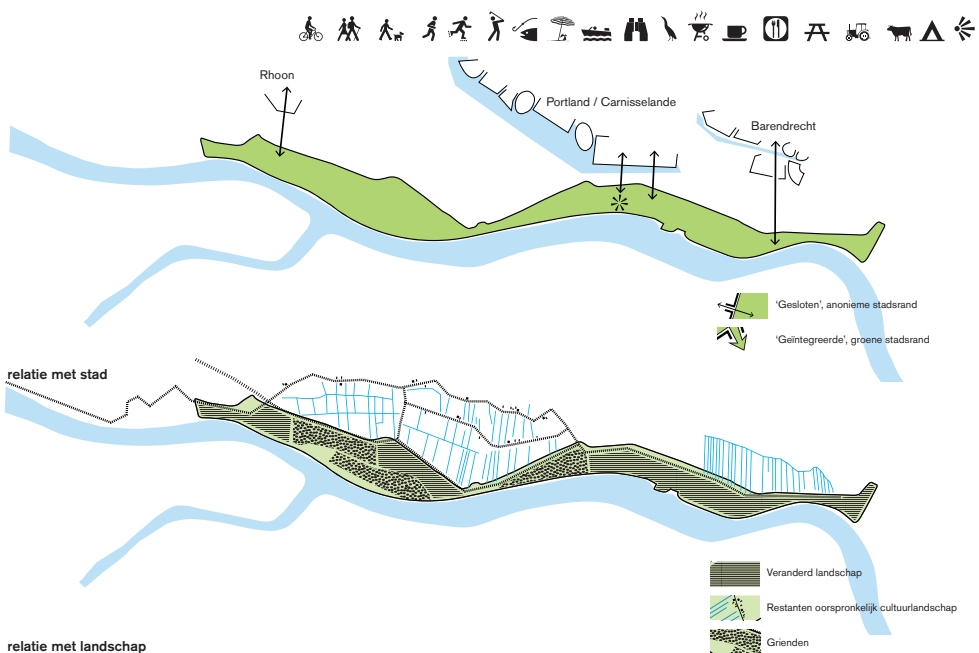
Het resultaat is een lint met verschillende kralen, verbonden door een fietspad, gelegen langs een prachtige rivier.

Oude Maas

oppervlakte ontwerp	376 ha Provinciale Planologische Dienst Angrid Tilanus, Klaas van Bergen en Hugo Nootboom
jaar eigendom	vanaf 1960
beheer	natuur- en recreatieschap IJsselmonde G.Z.H.
aantal bezoekers	5,8 miljoen (totaal IJsselmonde 2006)

Overstroomde griend langs de Oude Maas

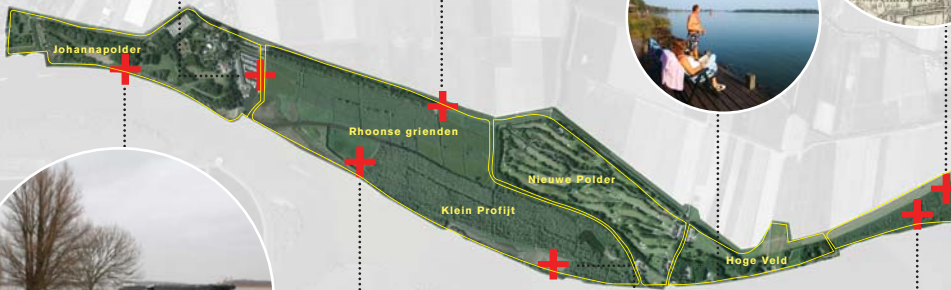
Verrijkt door het historische
landschap met lange zichtassen

Johannapolder: klassieke parkachtige
uitstraling met kleine jachthaven

Sterke beleving oude dijkstructuren
en cultuurhistorisch landschap

Genieten van de Oude Maas

Beleving van Oude Maas

Klein Profijt: voormalige griend met sterke
beleving van water en getijden; beperkt
toegankelijk voor recreanten; beheer
gericht op natuurwaarden

Rhoonse Grienden: authentiek cultuurhistorisch
waardevol landschapselement; beheer gericht op
griendcultuur; ruim toegankelijk voor recreanten

Jan Gerritsepolder: slechte relatie met de stad

Privatisering van de oever en slechte ruimtelijke en functionele inpassing

Voormalig dok HSL-tunnel kansrijk voor uitbreiding recreatiezone langs de Oude Maas

Jan Gerritsepolder: strak, radiaal vormgegeven, geen relatie met onderliggend landschap

Struinen door de grienden met blik op de Oude Maas

Cultuurhistorisch erfgoed nu nog ondergewaardeerd

Weinig oog voor detail

3

Buytenhout

Ten noordoosten van Delft bevindt zich een bijzondere groenzone. Het is een schakeling van gebieden met elk een eigen aard en omvang, een eigen geschiedenis en verschillende beheerders. De ontwikkeling van deze Groene ster startte met de aanleg van de **Delftse Hout**. De grote plas is in de 60'er jaren gegraven. Het gebied is ingericht conform de gedachte van de Randstadgroenstructuur: ook functies die lastig in de stad kunnen worden ondergebracht vinden er een plek, zoals kinderboerderijen, sportvoorzieningen en een dagopvang voor gehandicapten. Later zijn daar een groot hotel en een Ikea-vestiging aan toegevoegd. De verdere ontwikkeling verliep niet voorspoedig. Er werd een recreatieschap opgericht en tien jaar later weer opgeheven. Het **Bieslandse Bos** is gemaakt in het kader van het Landinrichtingsplan Bieslandse Bos, opgesteld door de stuurgroep van de Randstadgroenstructuur, afgerond in september 1984. In dit plan waren veel bosvakken voorzien. Vertraging bij de grondverwerving heeft geleid tot een heroverweging. Mede door de inbreng van de agrarische sector (nota *Boeren voor natuur*) is ervoor gekozen een groot deel agrarisch gebied te behouden en te beheren als agrarisch natuurgebied.

De **Dobbeplass** is een nieuw gebied ingericht door de Functionele commissie Dobbeplass. Het is een gebied met een geheel eigen signatuur, vormgegeven rond een zandwinplas, gericht op de opvang van grote aantallen bezoekers. De **Balij** is het voormalige Floriaderrein met een strakke vormgeving die in een transitiefase verkeerd naar meer natuurlijk beheer. De karakteristieke monumentale vormgeving van bepaalde onderdelen zijn kenmerkend. Buytenhout met recht een groene ster in een rode en glazen omgeving.

Delftse Hout

oppervlakte 190 ha
ontwerp W.C.J. Boer
jaar 1965
eigendom Gemeente Delft
beheer Gemeente Delft
aantal bezoekers 1,1 miljoen (2001)

Bieslandse bos

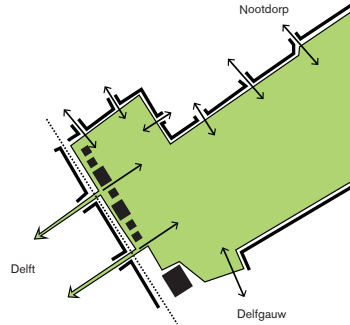
oppervlakte 225 ha
ontwerp W. Stoffel, A. de Koning
jaar 1975 - nu
eigendom Staatsbosbeheer
beheer Staatsbosbeheer
aantal bezoekers 0,95 miljoen (2007)

Dobbeplass

oppervlakte 64 ha
ontwerp Yfije Feddes
jaar 2005
eigendom natuur en recreatieschap Dobbeplass
beheer G.Z.H
aantal bezoekers 1,4 miljoen (2001)

Balijbos

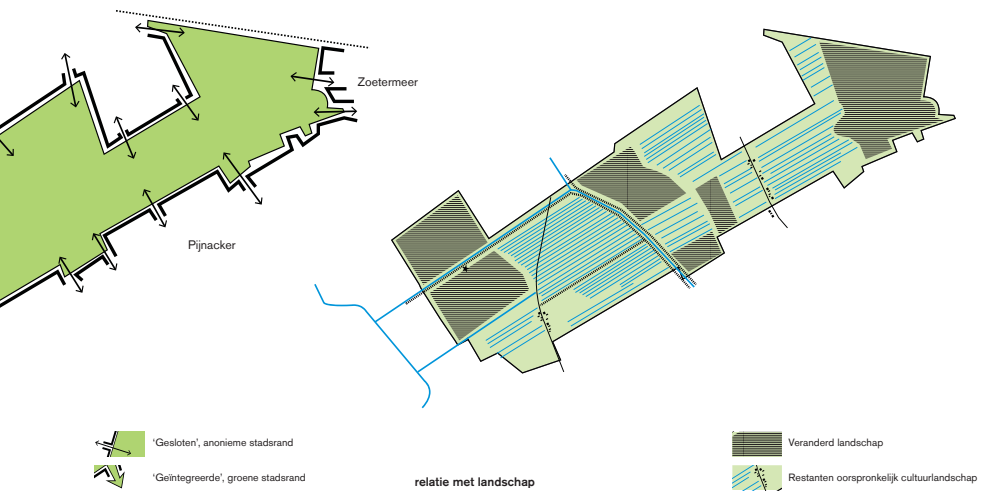
oppervlakte 300 ha
ontwerp Michiel den Ruijter
jaar 1980 - 1992 (Floriade)
eigendom Staatsbosbeheer
beheer Staatsbosbeheer
aantal bezoekers 0,5 miljoen (2007)

relatie met stad

Zicht op Delft in de Bieslandse polder

Aanwezigheid oude landschappelijke dragers (kade en waterloop) vergroten herkenbaarheid, geven identiteit en maken connectie met aangrenzende woonkernen

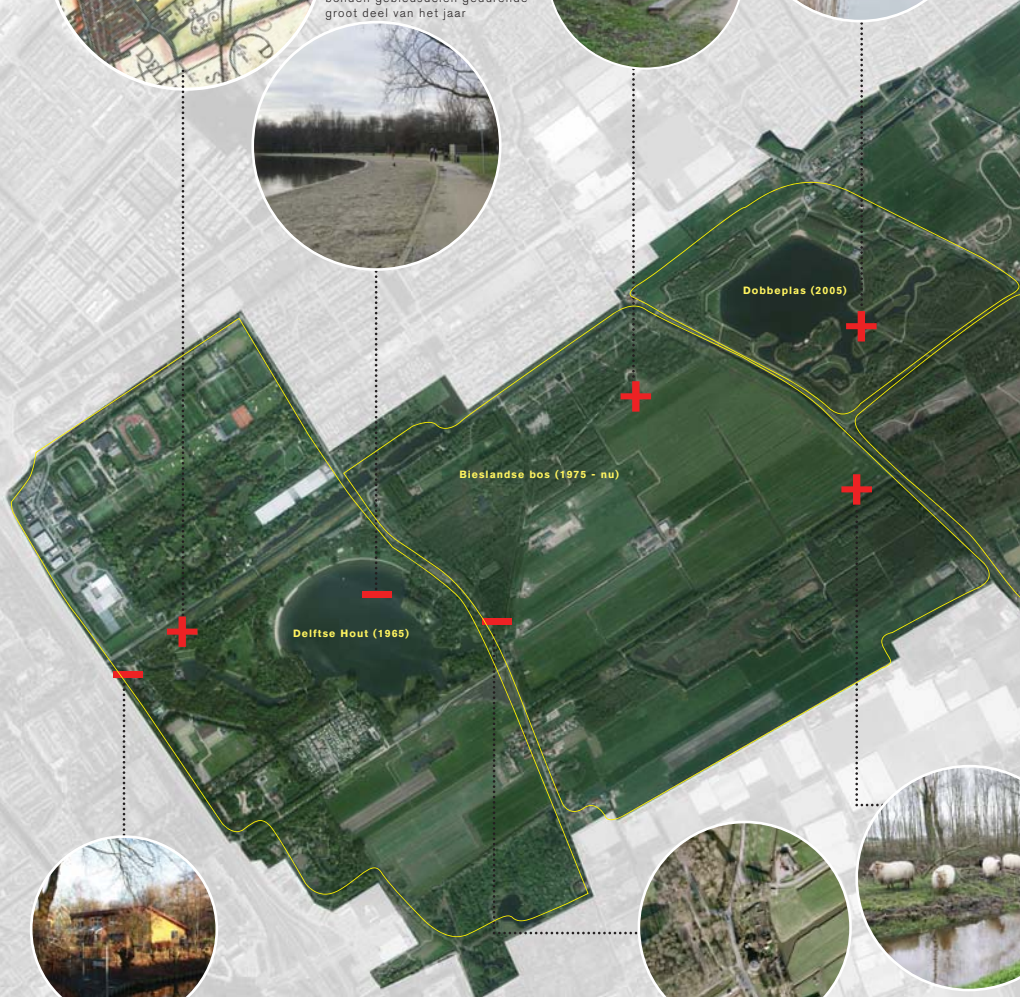
Dobbeplass: mooi ontwerp met sterke zichtlijnen, maten en ruimtes

Bieslandse Bos: inrichtingselementen met een maat en materialisatie die past bij het landschap

Troosteloze aanblik seizoensgebonden gebiedsdelen gedurende groot deel van het jaar

Nieuwe functies hebben geen toegevoegde waarde en zijn niet geïntegreerd in parkontwerp: rommelzone langs snelweg

Diffuse overgang tussen gebiedsdelen

Te nauwe profielen doen afbreuk aan de rijkdom van het gebied

Balijbos (1980-1992)

De Balij

Architectuur, inrichting en materialisatie doen afbreuk aan parkontwerp

Weinig liefde voor het detail

Geen passend bosbeheer: te dicht opeengeplant

Transitie van overgang tentoonstellingsterrein naar recreatiegebied vraagt om sterkere regie

Wildgroei aan informatieborden

Extensief beheer: landschappelijke, historische en agrarische sfeer in één

Krimpenerwaard

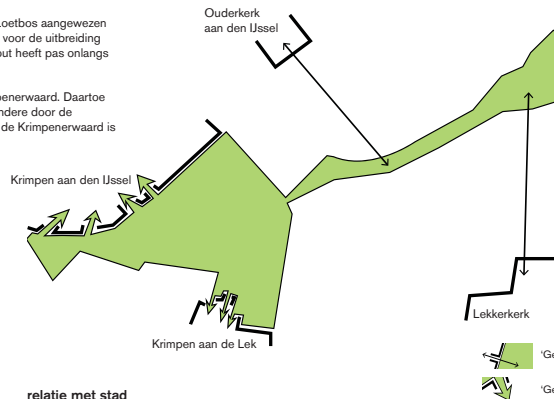
Hoewel de **Krimpenerwaard** niet door het rijk werd aangewezen als een plek waar een groengebied van formaat gewenst was heeft de gedeputeerde mevrouw de Ruyter gemeed hier wel naar te streven. De eerste aankopen van het gebied de Loet vonden plaats in 1964, de inrichting startte in 1977. Het bestuurlijke draagvlak in de regio was niet groot, de provincie heeft de ontwikkeling zelf ter hand genomen. De inrichting van het **Loetbos** en de **Krimpenerhout** vond plaats binnen een landinrichtingsproject. De Landinrichtingswet geeft anders dan de Ruilverkavelingswet meer ruimte aan functies als ecologie, esthetica, economie en recreatie, en richt zich niet enkel op landbouwkundige functies. De karakteristieke kavelstructuur van het onderliggend cultuurhistorisch landschap is grotendeels behouden.

Na een studiedag in 1991 met de titel *De toekomst van het veenweidegebied* werd het Loetbos aangewezen als Proefruim voor natuurontwikkeling en recreatie. Dit gold voor het bestaande gebied en voor de uitbreiding die de verbinding naar de Krimpenerhout tot stand bracht. De aanleg van de Krimpenerhout heeft pas onlangs plaatsgevonden.

Er ligt een opgave van het Rijk om 2450 hectare nieuwe natuur aan te leggen in de Krimpenerwaard. Daartoe is onder andere het Veenweidepact gesloten. Dit biedt kansen voor de recreatie, onder andere door de samenwerking met andere beherende organisaties en agrariërs. De westelijke entree van de Krimpenerwaard is alvast de moeite waard.

Loetbos
 oppervlakte 220 ha
 ontwerp L. Geestman
 jaar 1979
 eigendom Natuur- en recreatieschap Krimpenerwaard
 beheer G.Z.H
 aantal bezoekers 1 miljoen (2006, incl. Krimpenerhout)

Krimpenerhout
 oppervlakte 300 ha
 ontwerp zuidelijk deel Steven Slabbers
 jaar 1975 - nu
 eigendom Natuur- en recreatieschap Krimpenerwaard
 beheer G.Z.H
 aantal bezoekers 1 miljoen (2006, incl. Loetbos)

relatie met stad

Ritmering van het cultuurlandschap vormt de basis voor recreatiegebiedontwerp

rd

Openstelling volkstuintencomplex vergroot belevingswaarde voor de recreant

Ritmiek van het karakteristieke slagen-landschap herkenbaar in recreatiegebied

Positieve wisselwerking tussen recreatiegebied en stadsrand

Gebrek aan identiteit

Inpassing golfbanen: autonoom en weinig relatie met onderliggend landschap

Overheersende invloed elektriciteitscentrale verstoort gevoel van rust en vrijheid

Oog voor detail

Toeristisch overstappunt: goede informatievoorziening, matige architectonische inpassing

Loetbos (1979)

De Loet vormt de ruimtelijke drager van het recreatiegebied

Padensysteem gebaseerd op verkavelingsrichting; grote opvangcapaciteit door vormgeving padenstelsel

Zorgvuldig maaibeheer draagt bij aan natuurontwikkeling en een verzorgd beeld

Historisch cultuurlandschap staat centraal in beleving van het recreatiegebied en haar omgeving

Beheer gericht op natuurwaarden levert bijdrage aan recreatieve kwaliteit

Midden Delfland

Midden tussen Delft en Rotterdam bevindt zich een bijzonder waardevolle groene enclave. De ontwikkeling van het gebied heeft lang geduurd. De voorspoedige aanpak in de Rottemeren en de Oude Maas was hier niet mogelijk omdat gekozen werd voor het zowel dienen van recreatieve als agrarische belangen. Hiertoe werd door de provincie en de aangrenzende gemeenten de Stichting Onderzoek Midden Delfland opgericht, die het plan Velden en dreven uitbracht.

De recreatiegebieden in **Midden Delfland** zijn uiteindelijk 40 jaar na de start van de planontwikkeling gerealiseerd in het kader van de Reconstructiewet Midden Delfland (maart 1977, 6700 ha). De doelstelling was in de wet als volgt omschreven: de bevordering van een goede ruimtelijke ordening en in verband daarmee de behartiging van de belangen van de landbouw, van natuur en landschap en van de openluchtrecreatie in Midden-Delfland. De Reconstructiewet is in 2010 vervallen.

Het gebied was tevens een Bufferzonegebied: zodat er een duurzame scheiding tussen de twee grootste stedelijke gebieden in Zuid- Holland tot stand zou worden gebracht. De oorspronkelijke begrenzingen zijn helaas niet volkomen hard gebleken.

Het beschouwde gebied kent drie delen: het noordelijk gelegen **Abtwoudse Bos, de polder Kethel** centraal tussen Delft en Rotterdam en langs de zuidrand het gebied **Poldervaart**. De situering van de recreatiegebieden langs de stadsranden keert verdere stadsuitbreidingen. De bereikbaarheid van het gebied is helaas bijzonder matig.

Abtwoudse Bos	
oppervlakte	190 ha
jaar	2000
ontwerp	Servaas van Dusseldorp en Hans van Kempen
eigendom	natuur- en recreatieschap Midden Delfland
beheer	G.Z.H
aantal bezoekers	3,8 miljoen (totaal Midden Delfland 2006)

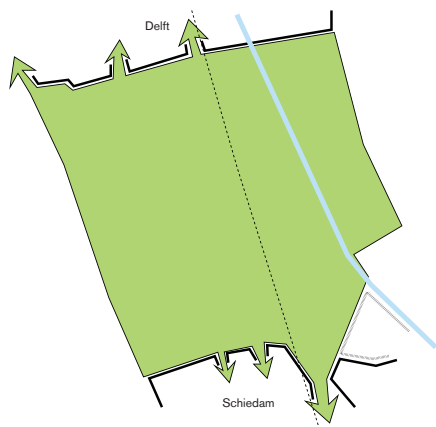
Noord-Kethelpolder	
oppervlakte	300 ha
jaar	vanaf 1983
eigendom	Particulier / Domeinen: erfpacht Natuurmonumenten
beheer	agrarisch natuurbeheer / reservaat
aantal bezoekers	3,8 miljoen (totaal Midden Delfland 2006)

Poldervaart	
oppervlakte	161 hectare
jaar	2003
ontwerp	Servaas van Dusseldorp en Hans van Kempen
eigendom	natuur- en recreatieschap Midden Delfland
beheer	G.Z.H
aantal bezoekers	3,8 miljoen (totaal Midden Delfland 2006)

Zicht op Rotterdam vanuit Midden Delfland

nd

relatie met stad

- 'Gesloten', anonieme stadsrand
- 'Geïntegreerde', groene stadsrand

relatie met landschap

- Veranderd landschap
- Restanten oorspronkelijk cultuurlandschap

Sterke verweving stao en iano

Land-art 'Moeder Aarde' niet beleefbaar

Gebrek aan identiteit

Hollands waterlandschap

Dubbele boomrijen vormen aantrekkelijk vormgegeven buffer tussen bebouwde rand en polder

Historische cultuurlandschap als centrale beleving van het recreatiegebied

Abtouwde Bos (2000)

Industriegebied grenzend aan natuur- en recreatiegebied, gemiste kans

Passend inrichtingselement

Meanderende watergang:
drager van het gebied

Geen visuele relatie Abtwoodse bos
en open agrarisch landschap

Beleving van Schie, dijk en scheepvaart

Spoor als harde scheiding en
bron van geluidsoverlast

Noord-Kethelpolder (1983 - nu)

Poldervaart (2003)

HOE ZIEN WIJ DE TOEKOMST?

1

Er moet op korte termijn een integrale visie komen voor de natuur- en recreatiegebieden én het resterende landelijk gebied binnen de Zuidvleugel. Centraal daarin staan de groene recreatieve verbindingen met de stad enerzijds en de verbindingen tussen de recreatiegebieden anderzijds. Daarnaast is de integratie van de wateropgaven mogelijk.

De huidige bestuurlijke constructies moeten worden heroverwogen. Mogelijk kan de Metropoolregio de doelstellingen en uitvoering zeker stellen. Regiobrede afstemming met andere groen- natuur en waterbeheerders zal gegarandeerd een meerwaarde hebben voor de kwaliteit van de gebieden, de verbindingen en de beleefbaarheid. Ook op stadsrandniveau is een dialoog noodzakelijk, gericht op het verhogen van de ruimtelijke en functionele kwaliteiten van zowel stad als groengebied.

2

De gebieden moeten een eigen karakter behouden: robuust en veelzijdig, geënt op de identiteit van het gebied. Benadering als stadspark is ongewenst. Een beeldkwaliteitsplan is nodig om de ideeën van het oorspronkelijk ontwerp en de bestaande kwaliteiten te beschermen en de belevingswaarde te verhogen. De natuur moet meer ontwikkelingsruimte worden geboden.

3

4

De recreatiegebieden die oorspronkelijk zijn ontworpen voor auto's en passieve recreatie moeten aantrekkelijker worden gemaakt voor wandelaars en fietsers. Een breed scala aan (horeca)voorzieningen hoort daarbij. De gebieden kunnen een groter aanbod aan recreatieve functies herbergen, waardoor nieuwe bezoekers worden aangetrokken. Daarbij moet integraal worden ontworpen, zodat er sprake is van win-win situaties.

Een nieuw tijdvak is aangebroken, waarin veel aandacht is voor gezondheid (bewegen) en duurzaamheid. De gebieden kunnen hierbij een nieuwe rol innemen. Door een goede dialoog met de samenleving zal een betere maatschappelijke verankering van de gebieden tot stand komen.

5

COLOFON

in opdracht van:
Provinciaal adviseur Ruimtelijke Kwaliteit in Zuid-Holland

auteurs:
Anneke van Veen
Adviseur kwaliteit leefomgeving

Karres en Brands landschapsarchitecten
Sylvia Karres, Tomas Degenaar, Hannah Schubert

verantwoording:
Groenservice Zuid-Holland, Vincent van den Hoven
(vier foto's pag.10 o en 22-23 m en mo)

VIJF

KWALITEITSSCHOUW

STER

RECREATIEGEBIEDEN ZUID-HOLLAND

REN